

STYRDOKUMENT Förslag till: GRANSKNINGSVERSION

Vattentjänstplan 2025-2029

Beslutad när	20xx-xx-xx
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2023:82
Ersätter	Plan för dricksvatten och avlopp för Eskilstuna kommun- Revidering av utbyggnadsplan (KSK/2019:352)
Gäller för	Samtliga nämnder (exkl. socialnämnden, överförmyndarnämnden Eskilstuna Strängnäs och valnämnden) och bolag.
Gäller fr o m	2025
Gäller t o m	2029
Dokumentansvarig	Miljö- och samhällsbyggnadsdirektören
Uppföljning	Årligen till Kommunstyrelsen

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Begrepp och definitioner

Allmänna vattentjänster: Allmänna tjänster för vatten, spillvatten och dagvatten.

Allmän VA-anläggning: En VA-anläggning som kommunen har rättsligt bestämmande över och som har ordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster. Omfattar allt från vattenverk, ledningsnät, vattentorn, pumpstationer, avloppsreningsverk mm.

Avloppsvatten: Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten samt dränvatten.

Avtalsanslutning: Vattentjänstlagen är inte tillämplig för fastigheter belägna utanför verksamhetsområde anslutna med egna privata ledningar fram till den allmänna VA-anläggning. Villkoren för anslutningen är reglerad i avtal för anslutningen mellan VA-huvudmannen och fastighetsägaren alternativt gemensambetsanläggningen om anslutet privat nät omfattar flera fastigheter.

Dagvatten: Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.

EEM: Eskilstuna Energi & Miljö AB, det av Eskilstuna kommun helägda bolaget som är kommunens VA-huvudman.

Enskild VA-anläggning: En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är, eller ingår i, en allmän VA-anläggning.

Förbindelsepunkt: Gränsen mellan en allmän VA-anläggning och fastighetens egna VA-installation, inom verksamhetsområde ligger den i regel vid fastighetsgräns (tomtgräns), utanför verksamhetsområde är det reglerat i avtalet för anslutningen.

Gemensambetsanläggning (GA): En enskild VA-anläggning som inrättats för två eller flera delägare gemensamt.

Klimatfaktor: Ett värde som används för att beräkna hur klimatförändringar väntas inverka på exempelvis nederbörds mängden.

LAV: Lagen om allmänna vattentjänster, Vattentjänstlagen. (2006:412)

Skyfall: Innebär att det faller mycket regn på kort tid. Definitionen enligt SMHI är minst 50 millimeter per timme eller minst 1 millimeter per minut.

Spillvatten: Förorenat vatten från hushåll, företag etc.

Tillskottsvatten: Dagvatten, grundvatten och dräneringsvatten som felaktigt kommer in i spillvattenledningarna.

VA-huvudman: Den som äger en allmän VA-anläggning. I Eskilstuna kommun är EEM huvudman för den allmänna VA-anläggningen.

Verksamhetsområde: Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.

Innehåll

Vattentjänstplan 2025-2029	1
Begrepp och definitioner.....	2
1. Ämnesområde och bakgrund.....	5
1.2 Lagstiftning.....	5
1.2.1 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster	5
1.2.2 Plan- och bygglag (2010:900)	6
1.2.3 Miljöbalk (1998:808).....	6
2 Organisation och ansvar.....	6
2.2 Omfattning.....	7
2.3 Styrdokument.....	7
2.3.1 Översiktsplan.....	8
2.3.2 Plan för yt- och grundvatten	8
2.3.3 Nödvatten och brandvatten	9
3. Den allmänna VA-anläggningen	10
3.1 Dricksvatten	10
3.2 Spillvatten.....	11
3.3 Dagvatten.....	11
3.3.1 Klimatförändringar.....	12
3.4 Skyfallspåverkan på den allmänna VA-anläggningen.....	13
3.4.1 Regnhändelser som betraktas som skyfall.....	13
3.4.2 Pågående arbete för att minska risken för översvämningar.....	13
3.4.3 Påverkan på bortledande av dagvatten	14
3.4.4 Påverkan på dricksvattenförsörjningen.....	15
3.4.5 Påverkan på spillvattenhanteringen.....	15
4. Utbyggnad av vattentjänster till befintlig bebyggelse.....	16
4.1 Metod för bedömning av behov av allmänna vattentjänster.....	16
4.2 Kategorier av områden	16
4.3 Utbyggnadsområden	17
4.3.1 VA-försörjning i väntan på VA-utbyggnad.....	18
4.4 Utbyggnad till bebyggelse i direkt anslutning till befintliga verksamhetsområden.....	19
4.4.1 Områden med byggnader på ofri grund.....	20
4.5 Gemensamhetsanläggningar inom verksamhetsområdet	21
5. Utredningsområden, Bevakningsområden och Enskilt VA-områden.....	21
5.1 Utredningsområden.....	21

5.2 Bevakningsområden	22
5.3 Enskilt VA-områden.....	23
6. Utbyggnad av vattentjänster vid tillkommande bebyggelse.....	24

Remiss

1. Ämnesområde och bakgrund

Eskilstuna kommun har under lång tid arbetat med va-planering. Vattentjänstplanen ersätter *Plan för dricksvatten och avlopp för Eskilstuna kommun* som antogs 2017 och som reviderades 2020. Sedan en ändring i Lag om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft vid årsskiftet 2022/2023 finns det krav på att alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan.

Vattentjänstplanen ska redogöra för kommunens långsiktiga planering för hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är ett styrdokument för kommunens arbete med dricksvatten och avlopp. Planen bidrar även till att uppfylla åtgärder i vattenförvaltningens åtgärdsprogram.

En strategisk miljöbedömning har genomförts för att undersöka om vattentjänstplanen medför betydande miljöpåverkan. Den sammanfattande bedömningen är att planen inte medför betydande miljöpåverkan, se redovisning i bilaga 1. Ett undersökningssamråd avseende den strategiska miljöbedömningen har genomförts med länsstyrelsen. Länsstyrelsen i Södermanlands län delade kommunens bedömning att vattentjänstplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vattentjänstplanen vänder sig till kommunens invånare, beslutsfattare och myndigheter och syftar till att sprida information om kommunens viljeinriktning gällande utveckling av den allmänna VA-anläggningen.

1.2 Lagstiftning

Några av de viktigaste kraven som styr vatten- och avloppsförsörjning och va-planering finns i Lag om allmänna vattentjänster (LAV), Plan och bygglag (PBL) samt Miljöbalken (MB). VA-planeringen styrs även av Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Där finns beskrivningar av det som myndigheter och kommuner behöver göra för att nå miljökvalitetsnormerna för sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten.

1.2.1 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster regleras av 6 § LAV där det står att kommunen har en skyldighet att ordna vattentjänster, om det behövs för skyddet av människors hälsa och miljö, och om det behöver ordnas i ett större sammanhang. I förarbetena till LAV och tidigare VA-lagstiftning nämns 20–30 fastigheter som ett riktvärde för vad som kan anses utgöra ett större sammanhang. Det kan även vara något färre om det finns hälso- eller miljöskäl.

I juni 2022 beslutade riksdagen om förändringar i LAV som handlade om kravet om att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan samt processen

kring det, men även ett tillägg till 6 § LAV. Tillägget är att vid bedömningen av behovet av vattenförsörjning eller avlopp ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

En enskild anläggning är en VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän VA-anläggning. För redan inrättade allmänna verksamhetsområden har behovet av allmänna vattentjänster redan prövats av kommunen. Tillägget är inte avsett att ändra kommunens ansvar enligt LAV men kan möjliggöra en mer flexibel bedömning.

1.2.2 Plan- och bygglag (2010:900)

Plan- och bygglagen, PBL (Lag 2010:900) innehåller ett antal bestämmelser för planläggning av mark, vatten och byggande. En av bestämmelserna i PBL är att kommunen ska upprätta en översiktsplan, som ska redovisa hur kommunen planerar att använda mark- och vattenområden inom hela kommunen. Översiktsplanen är ett övergripande dokument som inte är juridiskt bindande.

PBL reglerar även detaljplaner som är juridiskt bindande och som syftar till att göra avvägningar mellan olika intressen och ta ställning till hur ett område ska användas. I processen att ta fram en detaljplan prövas vad marken är lämplig till, och det kan exempelvis handla om möjligheten att anordna vatten och avlopp på ett tillfredsställande sätt. PBL reglerar även bygglov och förhandsbesked, där en förutsättning är att det går att lösa vatten och avlopp på ett tillfredsställande sätt.

1.2.3 Miljöbalk (1998:808)

Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Lagen anger att avloppsvatten ska renas och tas om hand så att inte olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår. Resurshushållning är också en viktig princip i miljöbalken, vilket bland annat innefattar kretslopp av näringsämnen från avlopp. Miljöbalken reglerar till exempel tillstånd för vattenverksamhet.

2 Organisation och ansvar

Arbetet med VA-planering är ett kommunövergripande arbete där Kommunstyrelsen (Kommunledningskontoret), Samhällsbyggnadsnämnden (Samhällsbyggnadsförvaltningen) samt det kommunägda bolaget Eskilstuna Energi och Miljö (EEM) deltar.

De olika ansvarsområdena inom VA-planering presenteras nedan:

Kommunstyrelsen ansvarar för vattentjänstplanen och för att följa upp de åtgärder som tas upp i planen. Kommunstyrelsen ansvarar även för utredningsområden samt för bevakningsområden.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn och tillstånd för enskilda avlopp.

EEM har som kommunens VA-huvudman ansvar för den allmänna VA-anläggningen samt för VA-utbyggnadsområden.

Det är kommunfullmäktige som antar vattentjänstplanen.

2.1 Uppföljning och aktualisering

Kommunledningskontoret har ansvaret för att följa upp de åtgärder som vattentjänstplanen innehåller. Det är kommunledningskontoret som ansvarar för uppföljningen som genomförs genom VA-styrgruppen (VAS-gruppen) där samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunledningskontoret samt Eskilstuna Energi och Miljö ingår. Hur det går med åtgärderna i vattentjänstplanen ska även rapporteras i kommunens stödsystem för styrning och ledning.

Kommunledningskontoret har även ansvar för att berörda förvaltningar och bolag samarbetar kring frågor som rör VA-planering. För uppföljning och för att hantera de frågor som uppstår i det löpande arbetet med VA-planering ska det finnas en koncernövergripande arbetsgrupp som leds av kommunledningskontoret. Arbetsgruppen ska följa utvecklingen i bevakningsområden samt i enskilt VA-områden. För en långsiktigt hållbar VA-planering är det viktigt att arbetet samordnas med övrig samhällsplanering. Detta finns närmare beskrivet i kapitel 6.

Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster, enligt 6a §, tredje stycket Lag om allmänna vattentjänster.

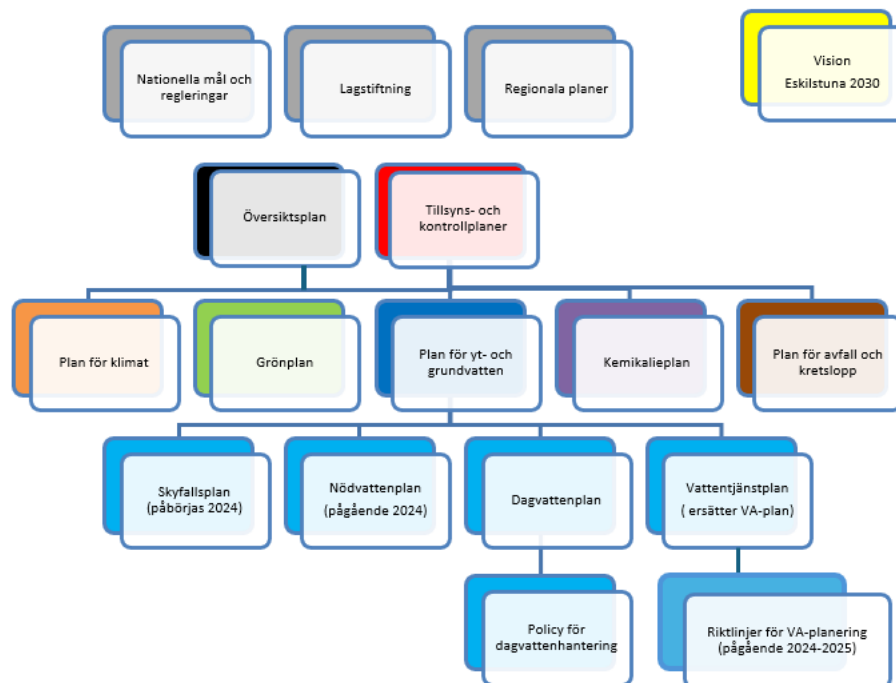
2.2 Omfattning

Vattentjänstplanen omfattar geografiskt hela Eskilstuna kommun. Fokus för vattentjänstplanen är områden som har behov av allmänna vattentjänsterna samt hur de allmänna VA-anläggningarna påverkas vid skyfall. Planen omfattar även områden som har bedömts som bevakningsområden samt områden som bedömts som områden med fortsatt enskild VA-försörjning.

2.3 Styrdokument

Vattentjänstplanen 2024 utgör tillsammans med ett antal andra strategiska planer och policyer, kommunens styrmedel för att uppnå en hållbar kommunutveckling samt för att följa den lagstiftning samt nationella mål och regleringar som finns. De ingående styrdokumenterna är Översiktsplan, Tillsyns- och kontrollplaner (Tillsynsplan enligt miljöbalken, Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen) Strålskyddslagen, Plan för klimat, Grönplan, Plan för yt- och grundvatten, Kemikalieplan, Plan för avfall och kretslopp, Skyfallsplan (påbörjas 2024), Nödvattenplan (pågående arbete), Dagvattenplan, Policy för dagvattenhantering och Vattentjänstplan. Det

pågår ett arbete med att ta fram styrdokumentet *Riktlinjer för VA-planering inom Eskilstuna kommun*. Figuren nedan är en schematisk illustration av hur styrdokumenterna relaterar till varandra.

Figur 1. Schematisk bild över kommunala beslutade strategiska planer och policyer med vattnet i centrum.

2.3.1 Översiktsplan

Kommunens översiktsplan vägleder beslut om mark- och vattenanvändning och är därför en viktig utgångspunkt för vattentjänstplanen. Översiktsplan 2030 antogs av kommunfullmäktige den 14 september 2021 och vann laga kraft den 19 oktober.

Översiktsplanen har en viktig roll som måldokument och som ett strategiskt vägvisande dokument för att nå en hållbar utveckling. Planen samordnar olika intressen och underlättar kommunens planering och utbyggnad av infrastruktur, service och bostäder. Översiktsplanen ska vara vägledande för beslut i detaljplan- och bygglovsfrågor men är inte juridiskt bindande.

Det pågår ett arbete med planeringsstrategi för översiktsplanen. I planeringsstrategin ska nya planer samt ändrade laga krav redovisas med syfte av att de inkluderas i en eventuell kommande revidering av översiktsplanen. Vattentjänstplanen kommer då att nämnas i planeringsstrategin, till följd av det kommer den att inkluderas i kommande arbete med översiktsplanen.

2.3.2 Plan för yt- och grundvatten

Plan för yt- och grundvatten 2024-2028 är kommunens förvaltningsövergripande planering som beskriver syftet och den formella hanteringen av kommunens

vattenarbete, förutsättningarna för yt- och grundvattenförekomsterna samt åtgärder för att nå målen med vattenarbetet. Vattentjänstplanen kopplar till åtgärd 1 samt åtgärd 5 i Plan för yt- och grundvatten.

Åtgärd 1: Där kommunen har ansvar och mandat ska planeringen (vattentjänstplanen) tillgodose att miljökvalitetsnormerna uppnås.

Åtgärd 5: Kommunerna ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan) och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.

2.3.3 Nödvatten och brandvatten

Utöver de dokument som nämnts ovan och planeringen av de allmänna vattentjänsterna finns det även andra frågor som rör vatten som kommunen behöver hanteras. Detta är till exempel nödvattenförsörjning och brandvatten. Vid avbrott i dricksvattenförsörjningen är det kommunen som ansvarar för nödvattenförsörjning. Det pågår ett arbete med att ta fram en nödvattenplan i kommunen.

Brandvatten är det vatten som används för att släcka en brand. Brandvatten är inte inkluderat i LAV då det med vattenförsörjning avses: *tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning*. I lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) är det reglerat att det är kommunens ansvar att se till att en räddningsinsats kan genomföras på ett effektivt sätt och inom en godtagbar tid. För att en effektiv räddningsinsats ska kunna genomföras är tillgång till brandvatten att släcka med en förutsättning. Kommunen är därmed ansvarig för att det finns brandvattenförsörjning.

I samband med exploatering ska behovet av brandvatten alltid utredas. Kommunen behöver även arbeta för att säkra brandvattenförsörjning i befintliga områden.

3. Den allmänna VA-anläggningen

3.1 Dricksvatten

I kommunen finns det ett större vattenverk, Hyndevads vattenverk, samt tre mindre vattenverk i Alberga, Ärla och Österby. Dessa vattenverk, som ägs och drivs av EEM, förser cirka 96 000 personer med allmänt dricksvatten.

Tabell I. Beskrivning av Eskilstuna kommuns fyra allmänna vattenverk

Anläggning	Antal anslutna	Vattentäkt
Hyndevads vattenverk	Cirka 94 000	Vatten tas från Hyndevadströmmen och renas genom s.k. konstgjord infiltration i Strömsholmsåsen
Alberga	460	Grundvattenverk som tar sitt råvatten från Köpingsåsen
Ärla	1280	Grundvattenverk som tar sitt råvatten från Badelundaåsen
Österby	400	Ytvattenverk som tar sitt råvatten från Näshultasjön

Hyndevads vattenverk är utpekad som riksintresse för dricksvatten av Havs- och vattenmyndigheten. Varje år tas omkring 10 miljoner m³ vatten ut från Hyndevadströmmen och renas genom s.k. konstgjord infiltration i Strömsholmsåsen i Hyndevad. Råvattnet har sitt ursprung i Hjälmarens och Tandlaån/Kälbroåns avrinningsområden. Råvattentäkten är en sårbar del för att vattenförsörjningen ska vara säker. För att säkerställa dricksvattenförsörjningen har kommunen upprättat vattenskyddsområde för vattentäkten. Skyddsområdet omfattar skydd för både yt- och grundvatten. Hyndevads vattenverk har kapacitet att försörja den ökade befolkningens mängd som uppskattas i översiktsplan 2030.

Produktionsvolymen ryms inom tillståndsgivna uttagsmängder samt inom uttagsbrunnarnas kapacitet. Vattenverkets verksamhetsområde räcker till även för den utökade produktionen.

Kommunens övriga vattentäkter har ett behov av nya eller reviderade skyddsområden och det pågår ett arbete för detta. Eskilstuna kommun har idag ingen reservvattenförsörjning. EEM har tagit fram ett förslag på en långsiktig lösning för att säkerställa vattenförsörjningen vid Hyndevad som även omfattar reservvattenförsörjning. Förslaget är baserat på en teknisk utveckling av Hyndevads vattenverk som omfattar en möjlig alternativ råvattentäkt. Förslaget innebär att Hyndevad ska kunna fungera både som yt- och grundvattenverk, samt ha möjlighet att kunna använda Näshultasjön som en alternativ råvattentäkt.

Det allmänna dricksvattenledningsnätet har en total längd på cirka 61 mil och har tillhörande tryckstegringsstationer, vattentorn och vattenverk. Delar av ledningsnätet har behov av förnyelse och det pågår ett kontinuerligt arbete med att ersätta befintliga dåliga ledningar samt bygga ut systemet för säkrare drift och kapacitet.

3.2 Spillvatten

I Eskilstuna kommun finns det ett stort allmänt reningsverk, Ekeby reningsverk i Eskilstuna, samt tre mindre reningsverk i Ärla, Alberga och Bälgviken. Dessutom finns en rotzonsanläggning i Tegelviken.

Tabell 2. Beskrivning av Eskilstuna kommuns fyra allmänna avloppsreningsverk

Anläggning	Antal anslutna	Tillstånd	Recipient
Ekeby	96600	150 000 pe	Eskilstuna ån
Ärla	1250	<2000 pe	Tandlån- >Eskilstunaån
Alberga	450	<2000 pe	Östra Hjälmarens
Bälgviken	350	<2000 pe	Näshulta sjön- >Östra Hjälmarens

Det allmänna avloppsledningsnätet i Eskilstuna kommun är totalt ca 63 mil långt, varav 4 mil består av kombinerade avloppsledningar, 15 mil består av tryckavloppsledningar och 3 mil av ska LTA-nät, d.v.s. lätt-tryck-avlopp. Nätet har ca 200 pumpstationer samt 900 LTA-pumpstationer.

Ett stort problem i avloppsledningsnätet är tillskottsvatten. Tillskottsvatten är ett vatten i avloppsledningsnätet som inte är spillvatten utan kommer från nederbörd, grundvatten eller utläckage från vattenledningar.

Tillskottsvatten kan orsaka överbelastning i systemet som i sin tur leder till utsläpp av orenat avloppsvatten. Tillskottsvatten leder också till att vatten som inte är spillvatten behöver pumpas och renas i avloppsreningsverken. Läs mer om detta under i stycket nedan om dagvatten.

3.3 Dagvatten

Inom verksamhetsområde för dagvatten ansvarar EEM för dagvattenhanteringen för regn upp till ett 30-års regn. De anläggningar som EEM ansvarar för benämns ”den allmänna dagvattenanläggningen”. Verksamhetsområde för dagvatten finns i Eskilstuna stad, Torshälla, Kvikksund, Kjula, Eskilstuna Logistikparken, Ärla, Hällberga, Alberga, Västermo och Bälgviken.

EEM är inte huvudman för alla dagvattenanläggningar inom verksamhetsområdet. Till exempel ansvarar kommunförvaltningen för dagvattenanläggningar som enbart hanterar dagvatten från kommunala gator och allmän platsmark och för anläggningar som är anlagda för att skapa biologisk mångfald eller för fördröjning av skyfall.

Verksamhetsområde för dagvatten är uppdelat i dels områden där vattentjänsten ”dagvatten fastighet” erbjuds, vilket avser områden där EEM tar emot dagvatten från kvartersmark, dels områden där vattentjänsten

”dagvatten gata” erbjuds, vilket avser områden där EEM tar emot dagvatten från allmän platsmark (torg, parker, gator).

En stor del av dagvattnet avleds idag i dagvattenledningar under mark, så kallade slutna system. Det finns cirka tio dammar för rening av dagvatten inom ramen för det allmänna dagvattensystemet, men huvuddelen av dagvattnet når recipient utan rening.

Elva procent av dagvattennätet består av kombinerade ledningar, det vill säga dagvattnet blandas med spillvatten, som renas i reningsverket i Ekeby avloppsreningsverk. Dagvattenledningar som är kopplade på spillvattennätet, kombinerat med inläckage i ledningarna, gör att cirka 60 procent av vattnet som renas i Ekeby reningsverk är dag- eller dräneringsvatten. Arbete pågår därför med att koppla bort dagvattenledningar och felkopplingar från spillvattennätet, framförallt med fokus på Hällsta, Hällberga, Kjula och Kvicksund. Detta dagvatten kommer att behöva tas omhand på annat sätt innan det leds ut i recipient.

3.3.1 Klimatförändringar

Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför ökad och mer intensiv nederbörd. Enligt SMHI:s regionala klimatanalys för Södermanlands län från 2015 bedöms den maximala dygnsnederbörden öka med 20–30 procent under detta århundrade, beroende på hur kraftiga klimatförändringarna blir. Gränserna för vad som anses vara ett ”normalt” regn kommer alltså att förskjutas.

De ökade vattenvolymerna betyder att dagvattensystemet måste hantera en större vattenvolym. Dessutom ökar risken för skyfall som leder till översvämningar på markytan. Eskilstuna kommuns dagvattenpolicy säger att minst klimatfaktor 1,25 ska *användas* och klimatfaktor 1,4 *eftersträvas* vid planering av nya dagvattensystem.

3.4 Skyfallspåverkan på den allmänna VA-anläggningen

3.4.1 Regnhändelser som betraktas som skyfall

Definitionen av ett skyfall i vattentjänstplanen samt enligt SMHI är ett regn som ger minst 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm på en minut. Det motsvarar en regnhändelse med mellan 50 och 100 års återkomsttid. Av klimatanalysen framgår att det som idag är ett 100-årsregn år 2100 kommer ha återkomsttid på 50 år räknat med klimatfaktor 1,25. Ur ett ansvarsperspektiv så har EEM ansvar för avledning av regn med en återkomsttid på upp till 30-år och sedan går ansvaret över till kommunförvaltningen.

3.4.2 Pågående arbete för att minska risken för översvämningar

Eskilstuna kommun arbetar aktivt med att minska risken för översvämningar genom åtgärder i befintlig bebyggelse och vid planering av ny bebyggelse. För att minska risken för översvämningar till följd av skyfall i staden är det viktigt att staden planeras för att kunna avleda vatten på sekundära avrinningsvägar, som på gator eller i öppna stråk. Vattnet leds då antingen till recipient eller till ytor där man kan tillåta översvämningar.

Ett ställningstagande i kommunens översiktsplan är att ”säkra att mål och principer i kommunens dagvattenpolicy är styrande vid ny- eller ombyggnation. Det innebär bland annat att det dagvatten som inte kan tas om hand på enskild tomt eller kvartersmark ska fördröjas på parkmark eller annan allmän platsmark”. Det är viktigt att i översiktsplanen visa på ytor som kan nyttjas för att hantera översvämningar så att dessa inte bebyggs.

I översiktsplanen framgår att dagvatten ska hanteras genom naturlig fördröjning och lokalt omhändertagande, vilket minskar riskerna för översvämning. Vid nyexploatering av områden hanteras klimatpåverkan och skyfallsfrågor i enlighet med riktlinjer för planeringsprocessen.

Kommunen har även en dagvattenplan som antogs 2020. Dagvattenplanen togs fram av en koncernövergripande arbetsgrupp. Dagvattenplanen beskriver nuläget, mål, åtgärder samt ansvarsfördelning. Mål tre i dagvattenplanen handlar om att minimera skador till följd av kraftigt regn och skyfall. Som ett underlag för dagvattenplanen togs även skyfallskartering fram. Syftet med skyfallskarteringen var att kartlägga var vattnet rinner och riskerar skapa översvämning i 13 orter i Eskilstuna kommun.

I befintlig bebyggelse behöver fördjupade studier göras utifrån de skyfallskarteringar som genomfördes 2019. Ett första steg i detta var att genomföra en riskbedömning för Eskilstunaån. Riskbedömningen visade på var översvämningar uppstår i tätbebyggda områden och identifierade riskområden. För de identifierade riskområdena föreslogs åtgärdsplaner.

Under 2024-2025 kommer en likande riskbedömning att genomföras för hela kommunen.

Eskilstuna har nyss tillkommit som ett område med betydande översvämningsrisk enligt Förordningen om översvämningsrisker (MSB).

Översvämningsförordningen i tre steg

- Steg ett innebär att en landsomfattande bedömning av översvämningsrisker genomförs. Utifrån bedömningen identifieras geografiska områden med betydande översvämningsrisk. MSB ansvarar för steg ett.
- I steg två tas två typer av kartor fram för de områden där betydande översvämningsrisk har identifierats. MSB ansvarar för att ta fram kartor över översvämningshotade områden (2a). Länsstyrelsen ansvarar sedan för att ta fram kartor över översvämningsrisker inom de hotade områdena (2b).
- I steg tre tar länsstyrelserna fram riskhanteringsplaner. Mål och åtgärder för hantering av översvämningsriskerna ska ingå i planerna

För befintlig bebyggelse är en viktig åtgärd för att klara intensivare regn och ökade regnmängder att VA-huvudmannen fortsätter arbetet med att separera dagvatten från spillvatten, på platser där det i dag hanteras i samma ledningar.

3.4.3 Påverkan på bortledande av dagvatten

För Eskilstuna, Torshälla och Skogstorp har beräkningar gjorts med en kopplad markavrinnings- och ledningsnätmodell. Kopplingen innebär att vatten både kan tränga upp ur, eller rinna ner i ledningsnätet, beroende på om det finns outnyttjad kapacitet i ledningssystemet eller ej.

För övriga orter har dagvattensystemets kapacitet hanterats via ett schablonmässigt avdrag från regnvolymen och således har dagvattennätet inte beskrivits explicit. För de orter där ledningsnätets kapacitet hanterats schablonmässigt har antagande i skyfallskarteringen gjorts om att ledningsnätet kan hantera ett regn med 10 års återkomsttid. Detta avdrag har gjorts för alla hårdgjorda ytor vilka kan antas ledas till befintligt ledningssystem. Kapaciteten för befintliga dagvattenförande system kan dock variera kraftigt, ibland med lägre kapacitet på grund av äldre dimensioneringsnormer, och i andra fall har systemet tvärtom högre kapacitet än schablonen. Vid skyfall är ledningssystemets kapacitet begränsad i förhållande till regnvolymen.

I Eskilstuna förekommer både kombinerade och separerade dagvattenledningar. Kombinerade ledningar övergår ofta till en spillvattenledning. Spillvattennätet har dock inte inkluderats i simuleringen, vilket i modellen medför att kombinerade ledningar slutar i den brunn som förbinder kombinerad ledning med spillvattenledning. Detta innebär att trycklinjen antas befinna sig i marknivå i övergången mellan kombinerad ledning och spillvattenledning. Med andra ord antas det mottagande spillvattennätet ha

begränsad kapacitet att hantera dagvatten och skyfall. Det kraftiga regnandet 2021 som orsakade stora översvämningar visade att detta antagande delvis är sant.

3.4.4 Påverkan på dricksvattenförsörjningen

Hyndevads vattenverk som försörjer ungefär 90% av kommunens invånare med vatten tar sitt råvatten från Hyndevadströmmen och renar det genom konstgjord infiltration i Strömsholmsåsen i Hyndevad. Vid ett skyfall kan kvalitén på råvattnet försämrast. Utifrån den skyfallskartering och riskbedömning som är genomförd ligger inte vattenverket inom riskzon för att översvämmas.

För de två mindre vattenverken som tar grundvatten från åsar bör inte kvalitén påverkas av skyfall. För det mindre vattenverket som använder ytvatten kan kvalitén försämrast vid skyfall.

3.4.5 Påverkan på spillvattenhanteringen

Vid ett skyfall ökar mängden tillskottsvatten i spillvattenledningsnätet. En stor andel tillskottsvatten orsakar direkta utsläpp i form av bräddningar. Detta påverkar recipienten och miljön negativt. Andra konsekvenser av hög andel tillskottsvatten är källaröversvämningar och störningar i den biologiska processen på reningsverket.

Det pågår ett kontinuerligt arbete med att minska mängden tillskottsvatten till Ekeby reningsverk och bräddningar. Det finns en utredning om hur VA-huvudmannen ska arbeta strategiskt med dessa frågor.

I det arbete med riskbedömning för Eskilstunaån som genomfördes 2023 jämfördes skyfallskarteringen med Eskilstunaåns utbredning vid ett 100-årsflöde enligt MSB:s modell. I detta arbete kunde det konstateras att det finns flera pumpstationer för spillvatten som kan översvämmas i samband med ett skyfall. Det identifierades även pumpstationer vid Mälaren som kan bräddas vid skyfall. Det finns även pumpstationer som vid skyfall kan pumpa in rent vatten till avloppsreningsverket. Åtgärder som har förslagits för dessa är ombyggnation samt avstängning vid höga flöden.

Ekeby reningsverk identifierades även som en risk vid skyfall då det vid höga flöden finns risk att reningsverket översvämmas. För att skydda avloppsreningsverket har invallning föreslagits som åtgärd.

4. Utbyggnad av vattentjänster till befintlig bebyggelse

4.1 Metod för bedömning av behov av allmänna vattentjänster

I *Plan för dricksvatten och avlopp* som antogs 2017 genomfördes en kartläggning av områden med samlad bebyggelse utanför verksamhetsområde för vatten och avlopp. De områden som identifierades var områden som har minst 20 eller fler befintliga bostadsbyggnader med en tät kärna bestående av minst 15 bostadsbyggnader inom en radie av maximalt 50 m från varandra och omkringliggande glesare bebyggelse med maximalt 100 m mellan fastigheterna. Det var endast områden utanför nuvarande verksamhetsområde för VA som ingick och endast befintliga bostadsbyggnader. Fastigheter med byggrätt enligt detaljplan eller övriga obebyggda tomter ingick inte.

Bedömningen av behovet av allmänna vattentjänster i de identifierade områdena utgick från kriterierna samhälle, miljö och hälsa. I kriteriet samhälle är det antal hushåll samt bebyggelsestrycket som påverkar bedömningen. I kriteriet miljö är det recipientens känslighet samt vilket utsläpp av spillvatten som sker. I kriteriet hälsa är det vattnets kvalitet och tillgång till vatten som bedöms. Det sista kriteriet är svårast att bedöma eftersom det inte är anmälnings eller tillståndsplikt på att borra egen brunn.

I samband med framtagande av vattentjänstplan har en ny kartläggning av områden med samlad bebyggelse samt en bedömning av områdenas behov av allmänna vattentjänster genomförts.

4.2 Kategorier av områden

Utifrån resultatet av behovsbedömningen delades alla de studerade områdena i olika kategorier av områden:

Utbyggnadsområde, är bebyggelseområden som bedöms ha behov av allmänna vattentjänster. Områdena kommer att tas in i verksamhetsområdet och EEM ansvarar för VA-utbyggnad. För aktuella områden se kap 4.3 samt 4.4.

Utredningsområde, är områden där det behöver utredas hur behovet av en förändrad VA-struktur bäst tillgodoses. Kommunledningskontoret har ansvar för att initiera de utredningar som krävs. För aktuella områden se kap 5.1.

Bevakningsområde, är områden där det behövs extra bevakning för att kontrollera om behoven av allmänna vattentjänster förändras över tid. I nuläget finns det förutsättningar för enskilda lösningar.

Kommunledningskontoret har ansvar för att bevaka utvecklingen i områdena. För aktuella områden se kap 5.2.

Enskilt VA-område, är områden med gles bebyggelse alternativt samlad bebyggelse med små behov av allmänna vattentjänster där det är sannolikt att de enskilda lösningarna kan behållas även i framtiden. Miljö och bygg på samhällsbyggnadsförvaltningen har ansvar för tillsyn av enskilda avlopp. För aktuella områden se kap 5.3.

Område med avtalsanslutning, är en eller flera fastigheter belägna utanför verksamhetsområde som sedan tidigare är anslutna till den allmänna VA-anläggningen enligt ett avtal med VA-huvudmannen. Om flera fastigheter delar på en förbindelsepunkt ska fastighetsägarna bilda en gemensamhetsanläggning. Gemensamhetsanläggningen, dvs. de privata ledningsnäten och eventuella pumpstationer för dricksvatten respektive avloppsvatten ägs, driftas och underhålls av en samfällighetsförening alternativt delägarförvaltnings gemensamhetsanläggning och är kund gentemot EEM. Det kan dock finnas områden som omfattas av Vattentjänstlagen 6§ och som på sikt bör införlivas i verksamhetsområdet.

4.3 Utbyggnadsområden

Sedan *Plan för dricksvatten och avlopp* antogs har flera stora va-utbyggnadsprojekt startats, några av projekten är avslutade och några pågår fortfarande. De områden som har påbörjats ingår inte vattentjänstplanen.

De områden som i Plan för dricksvatten och avlopp bedömdes som utbyggnadsområden har inte klassificerats om i vattentjänstplanen. De aktuella områdena samt en uppdaterad tidplan presenteras i tabellen nedan, de finns även med i den digitala kartan Översiktsplan 2030. Att bygga ut allmänt vatten och avlopp i områden med befintliga bostäder är ofta komplicerade och kostsamma projekt. Projekten behöver ofta även samordnas med kapacitetshöjande åtgärder och andra pågående projekt vilket har bidragit till tidplanen har förskjutits.

För att den nya tidplanen ska hålla behöver utbyggnad av allmänna vattentjänster till befintlig bebyggelse prioriteras tillsammans med utbyggnad av allmänna vattentjänster till tillkommande bebyggelse.

Inget av de aktuella utbyggnadsområden i tabellen nedan kräver detaljplanearbete innan VA-utbyggnaden kan starta.

Tabell 3. Aktuella utbyggnadsområden samt tidplan för projektstart.

Område	Beskrivning	Uppdaterad tidplan
Östra Ängsholmen	Stort område där kommunen arrenderar ut cirka 120 tomter för fritidsbebyggelse. Förberedelser för VA-utbyggnad har startats.	Utredningar påbörjat, utbyggnad 2025-27
Sundby Björsund, Ekhammar	Två områden med totalt 46 fastigheter. Området består av både permanentboende och fritidsboende. Det finns begränsade förutsättningar för enskilda avlopp. Recipienten är Mälaren-Sörfjärden som har otillfredsställande ekologisk status.	Utredningar 2024, utbyggnad 2026-27
Klinten	Område med 39 fastigheter. Området består av både permanentboende och fritidsboende. Området har begränsade förutsättningar för enskilda avlopp och vissa fastigheter har en lösning med tank för allt avloppsvatten. Recipienten är Mälaren-Blacken som har otillfredsställande ekologisk status.	Behöver samordnas med Sundbyholm. Utredningar 2025-2026. Efter det kan tidplan presenteras
Tumbo kil	Område med 29 fastigheter som är permanentboende. Tät bebyggelse gör det svårt att anlägga enskilda avlopp och det finns risk att grundvattnet i åsen kan förorenas.	Utredningar 2026, utbyggnad 2028-29
Torsborg	Område med 53 fastigheter och hög andel permanentboende. Området var planerat för att ha en gemensam avloppsanläggning men trots det anlades enskilda avlopp som nu riskerar att påverka vattentäkter på grund av genomsläppliga jordarter.	Utredningar 2027, utbyggnad 2029-30
Grundby Hyggeby	Område med 13 fastigheter. Bygglov har beviljats under förutsättningar att området förses med allmänt VA. Tankar för allt avloppsvatten har beviljats tillfälligt i väntan på allmänt VA.	Utredningar 2028, utbyggnad 2030-31

4.3.1 VA-försörjning i väntan på VA-utbyggnad

Fastighetsägare som har enskilt avlopp är ansvariga för att den enskilda anläggningen uppfyller gällande lagkrav, detta gäller även inom området där VA-utbyggnad är planerad. Detta kan ibland lösas tillfälligt i dessa områden och då gäller följande:

I områden där VA-utbyggnad är nära förestående, dvs VA-byggnation pågår för området, och där ansökan om nytt enskilt avlopp sker på fastighetsägarens initiativ, beviljar Samhällsbyggnadsförvaltningen normalt sett inte avloppsansökningar. Om Samhällsbyggnadsförvaltningen ändå beviljar en ansökan för tillfällig avloppsanläggning utgår ingen ersättning när anslutning till allmänt avlopp ska göras.

I områden där VA-utbyggnad är planerad men inte startad beviljar Samhällsbyggnadsförvaltningen tillfälliga tillstånd för enskilda avlopp. Fastighetsägaren bekostar den enskilda anläggningen och kan senare söka hos VA-huvudmannen om ersättning enligt Vattentjänstlagens villkor. Tillståndet är tillfälligt och gäller fram till dess att förbindelsepunkt för allmänt VA är upprättad.

För att enskild anläggning ska anses vara onyttigbliven ska den vara byggd på ett korrekt sätt med de tillstånd som krävs. Ersättningen bedöms utifrån anskaffningsvärdet med avdrag för ålder och skick. Den ekonomiska livslängden för denna typ av anläggningar bedöms enligt gällande rättspraxis till 10 år. Ersättning inte ges för anläggningar som är äldre än så och ersättning utgår inte alls för exempelvis icke tillståndsgivna avloppsanläggningar.

4.4 Utbyggnad till bebyggelse i direkt anslutning till befintliga verksamhetsområden

I *Plan för dricksvatten och avlopp* från 2017 kartlades ett antal bebyggelseområden med fler än fem bostäder inom 100 meter från befintligt verksamhetsområde. I dessa områden finns det bebyggelse som av olika anledningar inte ingår i verksamhetsområdet, men som borde göra det utifrån närhetsprincipen och att de bedöms tillhöra det större sammanhanget. Skälen till att de inte ingår kan ha varit att fastigheterna inte ingått i detaljplanen för området, byggnaderna ligger/har legat på arrendetomter eller att byggnationen inte varit fullt reglerad när verksamhetsområdet inrättades.

EEM kommer löpande arbeta med att ta in de aktuella fastigheterna i verksamhetsområde, ambitionen är att ta in ett område per år. Detta arbete kommer att samordnas med andra pågående projekt. Det finns ingen detaljerad tidplan för dessa områden då det krävs olika typer av utredningar och tekniska förutsättningar för att ansluta de aktuella fastigheterna.

En viktig förutsättning för allmänt VA är möjligheten att lägga allmänna VA-ledningar i marken och säkra dessa med ledningsrätt.

Tabell 4. Bebyggelse i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde.

Område	Beskrivning
Norra Bälgviken	Område med 11 fastigheter. En fastighet är avtalsanslutna. Fastigheterna ligger i direkt anslutning till Näshultasjön.
Lilla Rossvik	Område med 6 fastigheter där de enskilda avloppen behöver åtgärdas. Området gränsar till befintligt verksamhetsområde.
Svista-Grönsta	Område med 8 fastigheter varav en är avtalsanslutning. Gränsar till befintligt verksamhetsområde där det även pågår arbete med ny detaljplan.
Västermo	Område med ett 10-tal fastigheter där vissa kan vara avtalsanslutna. Vilka fastigheter som har ett behov av allmänna vattentjänster behöver utredas. Gränsar till befintligt verksamhetsområde.
Råvik-Skogstorp	Område med 10 fastigheter. Merparten av fastigheterna är avtalsanslutna och har allmänt vatten. Fastigheterna har enskilda avlopp nära ån.
Ostra Stensäter	Område där det finns både enskilda avlopp och avtalsanslutningar. Vilka fastigheter som har ett behov av allmänna vattentjänster behöver utredas. Gränsar till befintligt verksamhetsområde
Hasselbacken, Rönnbärsvägen	Två mindre områden där det i det ena finns ett par fastigheter som delvis har avtalsanslutningar. I det andra är det 7 byggnader på ofri grund (se mer under 4.4.1). Området ligger nära Mälaren och gränsar till befintligt verksamhetsområde. Statusen på de enskilda avloppen är okänd.

4.4.1 Områden med byggnader på ofri grund

Områden med byggnader på ofri grund, upplåtna med arrenden, i direkt anslutning till befintliga eller kommande verksamhetsområden och som har behov av allmänt vatten och avlopp innebär särskilda utmaningar vid utbyggnad av allmänt VA. Sedan 2020 ingår två områden med byggnader på ofri grund i utbyggnad till bebyggelse i direkt anslutning till verksamhetsområde. Området Hasselbacken, Rönnbärsvägen som nämns i tabellen ovan har delvis byggnader på ofri grund. I dessa områden har fastighetsägaren ansvar för att skapa förutsättningar för va-utbyggnaden inom sin fastighet. Detta genom att fastighetsägarna i samråd med arrendatorerna beslutar om områdets markanvändning genom att presentera väg- och ledningsstråk samt tomtindelning. När detta är klart startar Eskilstuna Energi och Miljö AB vatten och avlopp sitt utbyggnadsprojekt. Utbyggnad av allmänna vattentjänster för dessa områden är därför inte tidsatt.

För att samhällsbyggnadsförvaltningen ska lämna tillstånd för tillfälliga VA-lösningar krävs att fastighetsägaren/arrendatorerna kan presentera en trovärdig tidsatt projektplan för hur förutsättningar för en VA-utbyggnad

ska klarläggas. Om ingenting händer i området kan samhällsbyggnadsförvaltningen ställa krav på de enskilda avloppen.

Tabell 5. Områden med byggnader på ofri grund.

Område	Beskrivning
Augustendal 1:7	Ett 10-tal byggnader på ofri grund som gränsar till befintligt verksamhetsområde. Området ligger i direkt anslutning till Mälaren. Statusen på de enskilda avloppen är okänd.
Åkerby 1:91	9 byggnader på ofri grund som gränsar till verksamhetsområde. Området ligger i direkt anslutning till Mälaren. Statusen på de enskilda avloppen är okänd.

4.5 Gemensamhetsanläggningar inom verksamhetsområdet

Inom verksamhetsområdet finns det fastigheter som VA-försörjs av en gemensamhetsanläggning för allmänt VA. Dessa fastigheter delar på en förbindelsepunkt genom ett undantag i §12 LAV. Utgångspunkten är att dessa fastigheter redan är betjänta av allmänna vattentjänster.

Fastighetsägarna kan därför inte kräva att VA-huvudmannen genomför en utbyggnad och förser varje fastighet med en förbindelsepunkt.

5. Utredningsområden, Bevakningsområden och Enskilt VA-områden

5.1 Utredningsområden

Tre områden har bedömts som *utredningsområde*, det är områden som idag har enskild VA-försörjning och som kan ha ett behov av en förändrad VA-struktur. Utredning behöver utföras för att visa vilken VA-lösning som är mest lämplig och genomförbar för att förbättra situationen. Efter genomförd utredning klassas området antingen som *utbyggnadsområde*, *bevakningsområde* eller *enskilt VA-område*.

Både området Uvberget och området Dammsäng är områden med byggnader på ofri grund. För att VA-utbyggnad ska vara möjlig i dessa områden krävs att fastighetsägaren i samråd med arrendatorer beslutar om områdets markanvändning.

Tabell 6. Områden som har bedömts som utredningsområden.

Område	Beskrivning	Plan för området
Uvberget	Fritidshusområde med ett 30-tal arrendetomter. Det finns gemensamt sommarvatten i området. Troligen utsläpp från bad, disk- och tvättvatten men inte toalettavlopp. Latrinhämtning och två slutna tankar. Områdesbestämmelser från 1992 för fritidsboende, med syfte att motverka permanentboende men det finns permanentboende. En första utredning har genomförts men det behövs fördjupade utredningar innan det går att avgöra hur området ska klassas.	En fördjupad utredning om områdets VA-situation behöver genomföras.
Nabben	Område med ett 20-tal fastigheter, merparten är fritidsboende. Fastigheterna har enskilda avlopp främst i form av slutna tankar för toalettavlopp och en anläggning för bad, disk och tvättvatten. Vissa saknar tillstånd. Det finns gemensamt vatten i området. Fastigheterna ligger nära Hjälmarén. En första utredning genomfördes 2018 men det behövs en kompletterande bedömning av de faktiska förutsättningarna för enskild VA-försörjning.	Tillsyn enskilda avloppsanläggningar, våren 2024
Dammsäng	Fritidshusområde med 36 arrendetomter. Avloppens status är okänd, det finns bad, disk- och tvättavlopp samt två slutna tankar. Förutsättningarna för enskilt VA behöver utredas då det finns många byggnader på liten yta. Området ligger i anslutning till en sandås.	Områdets behov av allmänna vattentjänster behöver utredas.

5.2 Bevakningsområden

Bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som sannolikt inte har behov av en förändrad VA-struktur. Bevakningen syftar till att följa om behovet av en förändrad VA-struktur förändras över tid. Bevakningen kan innebära att tillsyn av enskilda avlopp prioriteras eller att särskilda överväganden kan behöva göras vid till exempel bygglovshantering. Med kunskap om hur VA-situationen i ett område förändras över tid kan kommunen arbeta proaktivt för att situationen inte ska förvärras. I tabellen nedan redovisas de områden som har klassificerats som bevakningsområden.

Tabell 7. Områden som har bedömts som bevakningsområden.

Område	Kommentar
Dalsång	Område med 22 fastigheter. Tillsyn av de enskilda avloppen har genomförts och området har inget behov av allmänna vattentjänster i dagsläget.
Glömsta gård/Hälltorp	Området med 17 fastigheter som inte har behov av allmänna vattentjänster i dagsläget. Det finns ett visst bebyggelsetryck i området som kan påverka situationen.
Holmsjön, vid kommungräns Flen	Område med 16 fastigheter. Det finns inget behov av allmänna vattentjänster i dagsläget. Ingen bebyggelseutveckling i området.
Tiggeby-Fridhem	Område med drygt 20 fastigheter. Det finns inget behov av allmänna vattentjänster idag men det är ett högt bebyggelsetryck i området som kan förändra behovet på sikt.

5.3 Enskilt VA-områden

Enskilt VA-område är ett område med sådan karaktär att det även i framtiden bedöms vara godtagbart med enskilda VA-lösningar. Detta kan bero på att fastigheterna ligger glest eller att det inom områden med bebyggelse i större sammanhang finns gynnsamma geologiska förhållanden, stora tomter eller stora avstånd mellan tomterna. Därtill förutsås ingen ändring av förutsättningarna inom en överskådlig tid. Enskild VA-försörjning kan också vara baserad på anläggningar som försörjer flera fastigheter. I tabellen nedan redovisas de områden med bebyggelse i större sammanhang, utan prioritetsordning, som klassificerats som *Enskilt VA-område*.

Tabell 8. Områden som har bedömts som enskilt VA-områden.

Område	Kommentar
Bondeka	Område med 26 fastigheter där det finns en gemensam lösning för avloppet. Anläggningen är ny. Området har lågt bebyggelsetryck och VA-situationen bedöms kunna lösas enskilt.
Fredriksdal/Odlaren	Område med cirka 15 fastigheter nära planprogrammet Odlaren. Det finns ett nytt gemensamt reningsverk för området.
Herrfallet	Campingområde, verksamhet som kommunen inte bör ha skyldighet att tillhandahålla VA till enligt LAV.
Ramsnäs	Område med 56 fastigheter som har en gemensam lösning för avloppet. Området har lågt bebyggelsetryck och VA-situationen bedöms kunna lösas enskilt.
Tummelsta	Område med 53 fastigheter. Det finns ett visst bebyggelsetryck i området. Det finns gemensamma avloppsanläggningar i området och VA-situationen bedöms kunna lösas enskilt.

6. Utbyggnad av vattentjänster vid tillkommande bebyggelse

Eskilstuna kommun är en kommun som växer och där det pågår många olika samhällsbyggnadsprojekt. Vid exploatering innanför verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen ansvarar VA-huvudmannen för att anordna vatten och avlopp.

Vid planerad bebyggelse utanför verksamhetsområdet behöver behovet av allmänt VA alltid utredas. Utredningen om behovet av allmänt VA sker oftast i samband med att en detaljplan tas fram men det kan även behöva utredas i samband med förhandsbesked och bygglov för enstaka fastigheter. Detta för att säkerställa att det inte senare uppstår en situation där kommunen får ett ansvar att förse området med allmänna vattentjänster.

I alla bebyggelseprojekt som inkluderar utbyggnad av vattentjänster krävs det en tidig dialog om förutsättningarna mellan alla involverade aktörer. VA-huvudmannen behöver involveras tidigt för att kunna planera sin verksamhet och för att göra en realistisk tidsplan. Tidplanen för utbyggnad av vattentjänster vid tillkommande bebyggelse behöver även koordineras med tidplanen för utbyggnaden till befintlig bebyggelse.

En förutsättning för att denna prioritering och planering ska kunna ske är att kommunens översiktsplan fungerar som ett inriktningsdokument över vart utveckling ska ske.